

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatelky: **vláda**, se sídlem nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, za kterou jedná na základě pověření JUDr. Václav Henych, ředitel odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra, se sídlem náměstí Hrdinů 3, Praha 4, proti odpůrci: **Hnutí za lepší bydlení,** se sídlem Družstevní 844, Frýdek-Místek, v řízení o návrhu na rozpuštění politického hnutí,

takto:

I. Politické hnutí „Hnutí za lepší bydlení“ **se rozpouští.**

II. Navrhovatelce **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

III. Odpůrce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Likvidátorem **se určuje** Mgr. Radslav Janeček, advokát se sídlem Bubeníčkova 44, Brno.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Dne 24. 6. 2011 byl Nejvyššímu správnímu soudu doručen návrh vlády („navrhovatelka“) na rozpuštění politického hnutí „Hnutí za lepší bydlení“ („odpůrce“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích („zákon o politických stranách“). Návrh byl odůvodněn tím, že po rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2009, č. j. Pst 8/2008 - 28, kterým byla činnost odpůrce pozastavena pro opakované nesplnění povinností vyplývajících z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, nedošlo k odstranění závadného stavu.

[2] Dle navrhovatelky odpůrce ve stanovené lhůtě dodatečně předložil Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávy za rok 2006 a 2007 spolu s finančními zprávami za rok 2008 a 2009. Poslanecká sněmovna se dosud těmito zprávami nezabývala, neboť je obdržela po té, kdy jednou za rok zjišťuje úplnost předložených výročních finančních zpráv stran a hnutí za uplynulý kalendářní rok a úplnost výročních finančních zpráv stran z předchozích kalendářních let. Vzhledem k judikatuře Nejvyššího správního soudu navrhovatelka dále uvedla, že výroční finanční zprávy odpůrce za rok 2006 a 2007 nejsou předloženy na předepsaném formuláři s přílohami, chybí přehled o celkových příjmech a o výdajích politického hutí, přehled o přijatých darech a dárcích, přehled o hodnotě majetku nabytého dědictvím a přehled o členech politické strany, jejichž celkový členský příspěvek za rok je vyšší než 50 000 Kč. Totéž platí pro výroční finanční zprávy za rok 2008 a 2009. Navrhovatelka má tedy na základě výše uvedeného za to, že po pozastavení činnosti odpůrce neučinil odpovídající kroky k odstranění závadného stavu. Vláda proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud odpůrce rozpustil a jmenoval jeho likvidátora. Dle usnesení Poslanecké sněmovny č. 474 ze 16. schůze 5. května 2011 nepředložil odpůrce výroční finanční zprávu ani v roce 2010.

[3] Odpůrce se k návrhu nevyjádřil, ačkoliv k tomu byl vyzván.

[4] O návrhu rozhodoval soud v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť navrhovatelka s tímto záměrem projevila souhlas a odpůrce se k výzvě soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. v zákonem dané lhůtě nevyjádřil. Má se tedy za to, že odpůrce s takovým postupem souhlas vyslovil.

II.
Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[5] Pravomoc a příslušnost tohoto soudu rozhodovat o rozpuštění politických stran a hnutí je založena § 15 odst. 1 zákona o politických stranách a současně i § 4 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 95 zákona č. 150/2002 soudní řád správní (dále jen „s. ř. s“). Návrh na rozpuštění politické strany nebo hnutí je oprávněna podat vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky (§ 15 odst. 1 zákona o politických stranách).

[6] Z § 18 odst. 1 písm. a) a odst. 4 výše uvedeného zákona vyplývá povinnost stran a hnutí předložit každoročně na předepsaném formuláři výroční finanční zprávu, která zahrnuje části specifikované v písm. a) až f) do 1. dubna Poslanecké sněmovně.

[7] Podle § 14 odst. 1 zákona může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže je v rozporu s § 1 až 5, § 6 odst. 5 a § 17 až 19 nebo se stanovami.

[8] Při pozastavení činnosti může politická strana či hnutí činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení její činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Pokud i po pozastavení činnosti politické straně nadále trvají skutečnosti, pro které byla činnost strany pozastavena, podají příslušné orgány žalobu ve správním soudnictví na rozpuštění strany (§ 14 odst. 2 zákona o politických stranách).

[9] Podle § 13 odst. 6 zákona o politických stranách platí, že strana a hnutí mohou být zrušeny rozhodnutím soudu o jejich rozpuštění, jestliže je jejich činnost v rozporu s § 1 až § 5 zákona o politických stranách nebo jestliže i po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o pozastavení činnosti strany nebo hnutí trvají skutečnosti, pro které byla jejich činnost pozastavena. V rozhodnutí o rozpuštění strany a hnutí určí soud současně likvidátora, kterým nesmí být osoba, jež byla členem této strany či hnutí.

[10] Soud se zabýval činností strany v rozhodném období. Z obsahu spisu zjistil zejména následující skutečnosti. Z výše citovaného rozsudku, kterým byla činnost hnutí pozastavena, plyne, že odpůrce opakovaně nepředložil výroční finanční zprávy za roky 2006, 2007, 2008 [v rozsudku je zjevnou písařskou chybou uvedeno v roce 2005, 2006 a 2008]. Proto soud pozastavil činnost odpůrce, přičemž výslovně uvedl, že pokud nedojde k nápravě vadného stavu ve stanovené lhůtě, bude následně podán návrh jeho rozpuštění.

[11] Z usnesení Poslanecké sněmovny č. 475 ze 16. schůze 5. 5. 2011 vyplývá, že výroční finanční zprávy odpůrce za roky 2006, 2007, 2008, 2009 jsou i po doplnění neúplné. Usnesení Poslanecké sněmovny č. 474 ze 16. schůze 5. 5. 2011 konstatuje, že odpůrce v roce 2010 výroční finanční zprávu nepředložil vůbec.

[12] Protože Nejvyšší správní soud rozhoduje podle skutkového stavu, který tu je v době jeho rozhodnutí (§ 96 s. ř. s.), vyžádal si vyjádření Kontrolního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, zda v mezidobí od podání návrhu splnil odpůrce svou povinnost a předložil úplné výroční finanční zprávy alespoň dodatečně. Ve vyjádření ze dne 3. 8. 2011, č. j. KV/2.8.11/9001/302/140H, kontrolní výbor uvádí, že odpůrce do 3. 8. 2011 nepředložil Poslanecké sněmovně dle zákona o politických stranách výroční finanční zprávu za rok 2010 a nepředložil ani doplnění svých neúplných výročních finančních zpráv za roky 2006 až 2009.

[13] Ze spisové dokumentace soud dále zjistil, že výroční finanční zprávy odpůrce za rok 2006, 2007, 2008 a 2009 nepředložil na předepsaném formuláři, což předepisuje § 18 odst. 6 zákona o politických stranách. Navíc tyto zprávy neobsahují všechny části předepsané v § 18 odst. 1 písm. c) až f) zmíněného zákona. Dále výroční finanční zprávu za rok 2010 již nepředložil vůbec.

[14] Nejvyšší správní soud při hodnocení projednávané věci vycházel zejména z následujících úvah. Při rozhodování o rozpuštění politické strany je třeba respektovat ústavní dimenzi a dbát na garance demokratického právního státu. Rozpuštění politické

strany je chápáno jako *ultima ratio*, poslední možný prostředek, pokud politická strana závažným a opakovaným způsobem poruší své povinnosti. Z ústavněprávního hlediska je především nutno konstatovat – a v tomto směru Nejvyšší správní soud navazuje na judikaturu Ústavního soudu (zejména nález sp. zn. Pl. ÚS 26/94 ze dne 18. 10. 1995, 62/4 SbNU 113; 296/1995 Sb.), že politické strany představují státem privilegované korporace soukromého práva, nezbytné v reprezentativní formě vlády, jejichž základní funkcí je být prostředníkem mezi státem a společností tím, že zapojují občany do správy veřejných záležitostí, vyjadřují jejich názory a ucházejí se o jejich podporu ve svobodných volbách v souladu s článkem 5 Ústavy a články 20 a 22 Listiny základních práv a svobod.

[15] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu v tomto ohledu jednoznačně vyplývá že, „*jestliže i po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí trvají skutečnosti, pro které byla jejich činnost pozastavena, rozhodne Nejvyšší správní soud o rozpuštění politické strany nebo hnutí podle § 13 odst. 6 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích*“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. Pst 5/2003 - 43, publikovaný pod č. 299/2004 Sb. NSS). Přitom Nejvyšší správní soud pečlivě odlišuje případy, kdy finanční zprávy nejsou politickou stranou předloženy vůbec či nejsou opatřeny povinnou zprávou auditora, od případů, kdy finanční zprávy sice předloženy jsou, ale vyvstane otázka, zda tyto finanční zprávy splňují náležitosti zakotvené v § 18 zákona o politických stranách. V posledně jmenované skupině případů Nejvyšší správní soud obzvláště obezřetně dbá na to, aby zabránil přepjatému formalismu při zkoumání náležitostí předložených finančních zpráv (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2008, č. j. Pst 39/2007 – 82, dále také rozsudek ze dne 24. 6. 2009, sp. zn. Pst 22/2008 – 41, přístupné na www.nssoud.cz).

[16] Z navrhovatelkou předložených podkladů a ze spisu samotného vyplývá, že posuzovaná věc spadá zároveň do obou jmenovaných skupin případů, neboť odpůrce za roky 2006 až 2009 nepředložil ani v náhradním termínu úplné finanční zprávy, které by splňovaly zákonné náležitosti uvedené v ustanovení § 18 zákona o politických stranách. Tento závadný stav neodstranil ani následným doplněním. Dále pokračoval v neplnění svých zákonných povinností tím způsobem, že výroční finanční zprávu za rok 2010 již nepředložil vůbec. Jednání odpůrce spočívající v opakovaném porušování povinnosti předkládat finanční zprávy naplňuje zákonné podmínky pro rozpuštění tohoto politického hnutí, jehož činnost byla dříve soudem pozastavena.

[17] Nejvyšší správní soud dospěl tedy k závěru, že podaný návrh je důvodný. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že odpůrce skutečně nesplnil zákonem uložené povinnosti a neodstranil tak stav, pro který byla jeho činnost pozastavena po dobu delší než jeden rok od právní moci rozsudku, kterým byla jeho činnost pozastavena. Neučinil tak ani v době rozhodování Nejvyššího správního soudu. Navíc v následujících letech pokračoval v porušování povinností uložených zákonem o politických stranách. Politické hnutí „Hnutí za lepší bydlení“ se tedy na základě § 13 odst. 6 zákona o politických stranách a § 94 odst. 1 písm. b) s. ř. s. rozpouští.

III.
Závěr a náklady řízení

[18] S ohledem na shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že návrh je důvodný, a proto rozhodl o rozpuštění politického hnutí „Hnutí za lepší bydlení“.

[19] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Odpůrce, který nebyl v tomto řízení úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Navrhovatelce, která v řízení úspěšná byla, nevznikly v souvislosti s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady převyšující rámec její běžné činnosti, a proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[20] Podle § 13 odst. 6 zákona o politických stranách určil Nejvyšší správní soud likvidátorem odpůrce Mgr. Radslava Janečka, advokáta se sídlem Bubeníčkova 44, Brno, který s tímto určením souhlasí. Likvidátor bude postupovat přiměřeně podle předpisů o likvidaci majetku a závazků obchodních společností (§ 12 odst. 4 zákona o politických stranách).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné.

Politické hnutí **j e o p r á v n ě n o** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jeho rozpuštění není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 odst. 1, 2; § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 7. září 2011

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu